

DE LAATSTE PAUS

Luís Miguel Rocha

De laatste paus

Vertaald door Mart Ahuluheluw,
Marianne Palm en Nicole Seegers

Uitgeverij De Vliegende Hollander

Uitgeverij De Vliegende Hollander stelt alles in het werk om op milieuvriendelijke en duurzame wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier met het FSC-kenmerk. Dit kenmerk garandeert dat het hout, of de houtvezel waarvan het product is gemaakt, afkomstig is van ecologisch en sociaal verantwoord bosbeheer.

Mix
Productgroep uit goed beheerde
bossen, gecontroleerde bronnen
en gerecycled materiaal.

Cert no. SGS-COC-003091
www.fsc.org
© 1996 Forest Stewardship Council

Copyright © 2006 Luís Miguel Rocha
Copyright Nederlandse vertaling © 2009 Mart Ahuluheluw,
Marianne Palm, Nicole Seegers en Uitgeverij De Vliegende Hollander
Oorspronkelijke titel *El Muerte del Papa*
Oorspronkelijk uitgegeven door Suma de Letras
Omslagontwerp Wil Immink Design
Omslagillustratie Bettmann/Corbis en Sean Justice/Getty Images
Vormgeving binnenwerk Perfect Service

ISBN 978 90 495 0041 2
NUR 332

Uitgeverij De Vliegende Hollander is een imprint van
Dutch Media Uitgevers bv

Dit boek is opgedragen aan Johannes Paulus I (Albino Luciani)
17 oktober 1912 – 29 september 1978

En, wat u betreft, mijn dierbare patriarch,
Christus' kroon en Christus' dagen.

– ZUSTER LUCÍA TEGEN ALBINO LUCIANI,
COIMBRA, PORTUGAL, 11 JULI 1977

Moge God u vergeven voor wat u mij hebt aangedaan.

– ALBINO LUCIANI TEGEN DE KARDINALEN DIE
HEM TOT PAUS VERKOZEN OP 26 AUGUSTUS 1978

Waarom rent iemand? Wat brengt iemand ertoe te rennen? Hij zet het ene been voor het andere, de rechtervoet volgt de linker. Sommigen doen het om roem te vergaren. Anderen willen een wedstrijd winnen of alleen maar een paar kilo afvallen. Maar ze rennen altijd om dezelfde reden: ze rennen voor hun leven.

Dat was in elk geval de drijfveer van de man wiens zwarte soutane in de duisternis van de ruimte leek op te gaan terwijl hij zo snel hij kon de lange binnentrap afrende in het Vaticaanse Geheim Archief, een niet zo heel erg geheime bergplaats voor vermeend geheime documenten. In die drie indrukwekkende Vaticaanse zalen en in de gebouwen achter het Apostolisch Paleis bevonden zich documenten die van cruciaal belang waren voor de geschiedenis van deze kleine staat en van de hele wereld. Slechts Zijne Heiligheid de paus kon ze inzien en besluiten wie er verder toegang toe had. De medewerkers zeiden altijd dat iedere onderzoeker de archieven kon raadplegen, maar heel Rome, en de rest van de wereld, wist dat niet iedereen werd toegelaten en dat degenen die wel naar binnen mochten, niet alles te zien kregen. Het Geheim Archief, met zijn vierentachtig kilometer planken, telde vele verborgen nissen.

De geestelijke, die enkele door ouderdom vergeelde papieren in zijn handen had, stoof door een geheime doorgang. Hij schrok op van een plotseling geluid dat zich onderscheidde van zijn eigen voetstappen.

Kwam het van boven? Van beneden? Hij verstarde, het zweetgutste van zijn gezicht, maar het enige wat hij hoorde, was zijn eigen versnelde ademhaling. Hij rende naar zijn vertrekken in Vaticaanstad – of liever gezegd Vaticaanland – want dat was het in feite, een staat met eigen regels, wetten, geloof en politiek stelsel.

Bij het zwakke licht van zijn bureaulamp krabbelde hij zijn naam, kardinaal Firenzi, op de grote envelop waarin hij de papieren had gestopt. Daarna verzegelde hij hem. De naam van de geadresseerde was onleesbaar in het flauwe licht. Zijn handen waren glibberig van het zweet en het kostte hem moeite om de envelop vast te houden. Zweet vertroebelde zijn zicht zodat hij zijn eigen handschrift niet eens kon lezen. Monseigneur Firenzi was kennelijk klaar, want hij liep het vertrek uit.

De klok van de Sint-Pietersbasiliek luidde – het was één uur 's nachts – en daarna heerste er weer stilte in de donkere nacht. Het was koud, maar in zijn haast merkte de dienaar Gods dat niet. Al snel was hij buiten op de wandelpaden die leidden naar het Sint-Pietersplein, Bernini's schitterende ovaalvormige schepping vol christelijke en heidense symbolen. Weer ving Firenzi een geluid op. Hij bleef staan. Zwaar hijgend en zwetend van angst probeerde hij weer op adem te komen. Het waren ongetwijfeld voetstappen. Misschien van een van de leden van de Zwitserse Garde op zijn nachtelijke ronde. Firenzi liep verder, iets sneller nu, en hield de envelop nog steeds krampachtig vast. Normaal gesproken zou hij allang in zijn bed liggen. Toen hij midden op het plein was, wierp hij een snelle blik over zijn schouder en zag een schaduw in de verte: geen Zwitserse Gardist of in elk geval niet iemand die zo gekleed was. De donkere schim kwam dichterbij in hetzelfde, gelijkmatige tempo. Nu zette Firenzi het op een lopen. Hij keek weer achterom, maar op dit nachtelijk uur was er niemand anders dan hij en de zich gestaag voortbewegende schaduw.

De kardinaal stak het plein over en vervolgde zijn weg door de Via della Conciliazone. Rome sliep de slaap der rechtvaardigen, of der onrechtvaardigen, of van de armen en de rijken, van de zondaars en de heiligen. Hij vertraagde zijn tempo tot een snelle wandelpas en wierp nog een blik naar achteren – de man kwam dichterbij. Er blonk iets in zijn handen. Firenzi zag het en begon weer zo snel als zijn oude botten het toelieten te rennen. Plotseling klonk er een doffe knal. Hij wankelde en moest steun zoeken bij het eer-

ste wat hij zag. Het ging allemaal zo snel. Het geluid, en toen niets. De schaduw, die nog steeds ver weg was, kwam dichterbij. De korte explosie van geluid ging over in een vlijmende pijn die door zijn ribben sneed. Firenzi legde zijn hand op de pijnlijke plaats, vlak bij zijn schouder. Weer hoorde hij voetstappen; de schaduw naderde. De pijn nam toe.

'Monsignor Firenzi, per favore.'

'Che cosa desiderano da me?'

'Io voglio a te.' De geheimzinnige aanvaller haalde een mobiele telefoon tevoorschijn en sprak in een vreemde taal, mogelijk uit een of ander oostelijk land. Firenzi zag dat hij bij zijn pols een tatoeage had: een slang. Een paar tellen later stopte er een zwarte auto naast de twee mannen. De inzittenden waren, op de bestuurder na, niet te zien door de donkergetinte ramen. Zonder geweld of zichtbare inspanning sleepte de man de krachteloze prelaat de auto in.

'Non si preoccupi. Non state andando a morire.'

Voordat de man instapte, veegde hij de buitenkant van de brievenbus schoon waar de prelaat tegenaan was gevallen nadat hij met grote precisie in zijn schouder was geschoten. Firenzi staaarde hem aan terwijl golven van pijn door zijn lichaam heen sloegen. Zo voelt het dus als je bent neergeschoten, dacht hij. De man was nog steeds bezig de laatste sporen weg te vegen die even daarvoor waren achtergelaten. Wat merkwaardig, om de sporen weg te vegen. Wat merkwaardig. Zijn hele lijf deed pijn. Toen kwamen herinneringen aan thuis boven en gooide hij er iets in het Portugees uit.

'Que Deus me perdoe.'

De man stapte snel in de auto, die langzaam wegreed om geen verdenking te wekken. Ze waren professionals, ze wisten wat ze moesten doen en hoe ze het moesten doen. In de straat was het weer rustig, alles was zoals het hoorde. Alle sporen waren met succes uitgewist. Er was geen spatje bloed achtergebleven op de brievenbus waar de prelaat tegenaan had geleund en waarin hij, op haast wonderbaarlijke wijze en zonder dat zijn achtervolger het had gemerkt, de envelop had weten te gooien.

2

DON ALBINO

29 SEPTEMBER, OCHTEND, 1978

*Want niemand onzer leeft voor zichzelf,
en niemand sterft voor zichzelf.*

ROMEINEN 14:7

Voor sommigen werd het leven door sleur vermorzeld en verpest. Ze verafschuwden de gebeurtenissen en handelingen die zichzelf voortdurend herhaalden, elke seconde, elke minuut, elke dag, elke week, en ze verfoeiden het eentonige draaiboek waarin ze zich steeds weer moesten opstellen alsof ze aan een lopende band stonden.

Voor anderen was het een noodzaak zich te onderwerpen aan vaste wetten die niet door onverwachte gebeurtenissen mochten worden aangetast. Het ondenkbare of het nieuwe mocht nooit de orde van hun bestaan veranderen.

Hoe dan ook, beide groepen hadden een beklagenswaardig bestaan.

Zuster Vincenza klaagde nooit over het gebrek aan afwisseling in haar leven. Het grootste deel van de afgelopen twintig jaar was de eerbiedwaardige oude dame in dienst geweest van don Albino Luciani. Dat was Gods wil en wie zou de wegen des Heren durven betwisten? Bovendien was het Gods wil dat don Albino en zuster Vincenza na zoveel jaren ergens anders moesten gaan wonen. Don Albino's woning in Venetië en zijn huidige woning lagen bijna zeshonderd kilometer uit elkaar, maar ondanks deze ernstige verstoring van hun leven klaagde de vlijtige zuster Vincenza niet.

De non was die ochtend vroeg op. De zon had de grandeur van het reusachtige plein nog niet onthuld. Het lag nog in het halfdonker, slechts zwak verlicht door geelachtige lampen. Om precies vijf

voor halfvijf begon zuster Vincenza nederig aan haar dagelijkse taken, een onderdeel van de vaste gang van zaken die zij in haar nieuwe onderkomen snel weer had opgepakt.

Ze droeg een zilveren blad met een pot koffie en een kop en schoteltje en zette het op een tafel bij de deur van don Albino's slaapvertrek. De pasverkozen paus had een operatie vanwege een voorhoofdsholteontsteking ondergaan, waardoor hij nu een bittere, metalige smaak in zijn mond had die hij probeerde te verzachten met de koffie die zuster Vincenza hem elke ochtend bracht.

Zuster Vincenza was hier nu al meer dan een maand, maar ze was nog steeds niet gewend aan de lange, donkere gangen. In de nachtelijke uren waren voorwerpen door de zwakke verlichting nauwelijks zichtbaar en kregen ze in het donker iets dreigends. 'Het is erg naar, don Albino, dat je niet eens kunt zien wat je in je handen hebt,' had ze eens tegen hem gezegd.

Het verglijden van de eeuwen weerspiegelde zich in elke steen, elk standbeeld, in de schilderijen en de rijke, weelderige wandkleden aan de indrukwekkende muren. Al deze in het donker gehulde pracht maakte zuster Vincenza bang. Ze gilde bijna toen ze langs een eigenzinnig cherubijntje liep dat ze per abuis aanzag voor een gehurkt kind dat klaar zat om kattenkwaad uit te halen. Wat dom, zei ze tegen zichzelf. Geen kind had ooit een voet in deze gangen gezet. De pracht en praal van het Apostolisch Paleis kon voor heel gevoelige mensen erg verontrustend zijn, en zuster Vincenza voelde zich overweldigd door dit vertoon van macht en de nabijheid van God. Als het niet om don Albino was, dacht ze. Als het niet om don Albino was, zou ze nooit een voet in deze gangen hebben gezet. Ze probeerde te kalmeren. Op zo'n vroeg tijdstip waren deze gangen angstaanjagend en verontrustend, maar de nieuwe dag zou snel aanbreken en dan zouden ze weer vol drukte zijn, vol leven door het komen en gaan van secretarissen, assistenten, priesters en kardinalen.

Johannes Paulus I had bepaald geen tekort aan adviseurs op het gebied van protocollen, politiek en zelfs theologie. Zuster Vincenza daarentegen zorgde gewoon voor don Albino Luciani: voor zijn

eten en zijn gezondheid, zij nam de kleine ongemakken van alledag voor hem weg. Er waren slechts twee mensen aan wie don Albino Luciani zijn zorgen om zijn gezwollen voeten of ander klein ongerief toevertrouwde. En ook al was hem gezegd dat er in het Vaticaan medische specialisten waren die elke kwaal konden behandelen, don Albino klaagde toch liever tegen zuster Vincenza en tegen zijn favoriete arts, Giuseppe de Rós. Don Giuseppe kwam om de andere week naar Rome en moest dus bijna zeshonderdvijftig kilometer reizen om zijn patiënt te zien. 'Ik weet niet hoe u het doet, don Albino,' zei de arts. 'Weet u zeker dat u bij elke verjaardag een jaartje ouder wordt? Elk jaar tref ik u gezonder en sterker aan.'

'Ik begin aan u te twijfelen, don Giuseppe. U bent de enige die mijn kwaaltjes niet ziet.'

Vincenza voerde al haar taken met nederig genoegen uit. Voor haar was Albino Luciani een goede man die haar beminlijk en met genegenheid behandelde, meer als een vriendin dan als een huishoudster. Daarom had hij haar meegenomen naar zijn nieuwe residentie, die aanzienlijk groter was dan de vorige en uiteraard veel weelderiger. Die pracht en praal ergerde don Albino. Hij was er de man niet naar om een overdaad aan nutteloze voorwerpen te waarderen. Hij had belangstelling voor spirituele zaken. Net als iedereen moest ook hij zich echter zo nu en dan met praktische zaken bezighouden, al was het maar om het leven van de mensen rondom hem draaglijker te maken. Albino wist dat hij zijn huishouding uiteindelijk zou moeten organiseren naar zijn smaak of naar die van anderen.

Nog geen jaar geleden was Vincenza na een hartaanval in het ziekenhuis beland. Ze sloeg geen acht op het advies van haar arts om met werken te stoppen, alleen nog toezicht te houden op het werk van de anderen en dat bij voorkeur zittend te doen. Ze bleef persoonlijk voor don Albino zorgen.

Zuster Vincenza was een vriendelijk mens, maar ze stond afkeurend tegenover het voorstel dat ze afzag van haar gewone karweitjes, die ze zo graag deed, zoals hem dat blad met koffie brengen door de halfdonkere gangen zo vroeg in de ochtend. Natuurlijk

moest ze toetreden tot de congregatie van Maria Bambina als ze dat wilde blijven doen en in de buurt van don Albino wilde blijven, want die congregatie was verantwoordelijk voor de residentie van de paus. Elena, de moeder-overste, en zuster Margherita, zuster Assunta Gabriella en zuster Clorinda waren allemaal erg vriendelijk tegen haar, maar ze wilden geen van allen de zorg voor don Albino's alledaagse dingen op zich nemen. Alleen zuster Vincenza met haar vaardige handen en tactvolle manier van doen wilde voor hem zorgen. Als ze bij de deur van don Albino's privévertrekken aankwam, zette zij doorgaans het blad op een daar speciaal voor dat doel neergezet tafeltje en klopte zachtjes twee keer aan.

'Goedemorgen, don Albino,' zei ze haast fluisterend. En ze wachtte. Van de andere kant van de deur zou dadelijk eenzelfde soort begroeting komen; don Albino werd meestal goedgehumeurd wakker. Soms stak hij zijn hoofd om de deur en schonk zuster Vincenza zijn eerste glimlach van de dag. Andere keren, wanneer belangrijke Vaticaanse zaken zijn stemming drukten, mompelde don Albino 'goedemorgen' en jermieerde hij over zijn opgezwollen enkels om maar niet te hoeven klagen over het gebrek aan diplomatie van de thesauriers of politici.

Maar die ochtend, die ochtend, bleef het stil. Zuster Vincenza, met haar overdreven hang naar precisie, vond elke afwijking van de dagelijkse gang van zaken vervelend. Ze legde haar hoofd tegen de deur in een poging iets te horen aan de andere kant. Maar ze hoorde niets. Ze overwoog om nog eens aan te kloppen, maar besloot uiteindelijk dit niet te doen. Dit was de eerste keer dat don Albino uitsliep, bedacht ze, toen ze wegliep. Het was geen ramp als hij iets langer sliep.

Zachtjes liep ze terug naar haar kamer om haar ochtendgebeden te zeggen.

Het was al halfvijf.

Hans lag in zijn bed te woelen en te mopperen omdat hij niet kon slapen. Dat was heel ongewoon. Hij kon altijd slapen, overal, onder alle omstandigheden. Wachtmeester Hans Roggan was me-

thodisch, onverstoorbaar, gereserveerd. Zijn moeder was hem die dag in Rome komen opzoeken. Hij had haar mee uit eten genomen en dacht dat de koffie die hij bij het dessert had gedronken, hem waarschijnlijk uit de slaap hield. Dat wilde wachtmeester Roggan althans geloven, maar het was een turbulente dag geweest. Vooral de middag, toen vele prelaten de privévertrekken van Zijne Heiligheid in en uit liepen.

Uiteindelijk besloot hij om maar op te staan. Wat moet ik anders, als de slaap toch niet komt? Ik ga er niet eeuwig op liggen wachten, zei hij tegen zichzelf. Hij deed de kast open en trok het uniform van de Zwitserse Garde aan, dat in 1914 was ontworpen door commandant Jules Repond. Als commandant Repond had geweten dat zijn ontwerp tientallen jaren later zou worden toegeschreven aan Michelangelo, zou hij dan vereerd zijn geweest of zou hij zich juist miskend hebben gevoeld? In deze koele nacht dat wachtmeester Hans Roggan niet kon slapen, had hij de leiding over de Zwitserse Garde.

De heldere kleuren van zijn uniform, die waren gebaseerd op de fresco's van Michelangelo, vormden een schrill contrast met zijn huidige stemming. Hij voelde zich bijzonder onbehaaglijk en had een onverklaarbaar voorgevoel van onheil. Een bezorgdheid die, althans op dit moment, volslagen ongegrond leek.

Dit was Hans Roggans droombaan, de baan waar hij al sinds zijn jeugd naar had verlangd: de paus dienen als lid van de Zwitserse Garde. Hij had hiervoor vele tests moeten afleggen, moest een zeer gedisciplineerd leven leiden en de leer van de Heer strikt navolgen. Het belangrijkste was echter dat hij gezegend was met de eerste vereisten: hij was Zwitser, niet getrouwd, had de juiste morele en ethische normen, was langer dan 1.74 meter en bovenal katholiek.

Hij zou de reputatie van de dappere soldaten van paus Julius II nooit besmeuren. Zo nodig was hij bereid te sterven om zijn paus te beschermen, net als de 689 Helvetische stichters van de Zwitserse Garde die Clemens VII op 6 mei 1527, tijdens de plundering van Rome, beschermden tegen duizend Spaanse en Duitse soldaten. Slechts tweeënveertig van hen overleefden dit, maar onder aanvoe-

ring van commandant Göldi brachten zij wel de paus in veiligheid in de Engelenburcht. Ze leidden hem door een geheime doorgang, de *passetto*, die het Vaticaan met de vesting verbond. De anderen sneuvelden als ware helden, maar voor ze stierven, doodden ze bijna achthonderd vijandelijke indringers. Dat was de erfenis die Hans telkens als hij in uniform was met zich meedroeg, een gevoel van trots dat zijn ziel elke dag vervulde. Maar vandaag voelde hij zich zonder aanwijsbare reden ongerust.

Hans was verantwoordelijk voor de veiligheid van Vaticaanstad. Het beveiligingssysteem van de stad bestond slechts uit een paar interne wachtrondes en enkele wachtposten op de meest essentiële, symbolische plaatsen. Paus Johannes XXIII had de gewoonte afgeschaft dat twee soldaten 's nachts bij de deur naar de privévertrekken op wacht stonden. De dichtstbijzijnde wachtpost bevond zich nu boven aan de trappen van de *terza loggia*. Dit was slechts een symbolische post, want de tweede verdieping werd weinig gebruikt, zelfs overdag. Het was zonneklaar dat iemand met kwade bedoelingen makkelijk het Vaticaan kon binnendringen, zoals wel-dra zou blijken.

Hans ging naar zijn werkkamer en nam plaats achter zijn bureau. Hij opende een dossier en bladerde het door. Het was gewoon een lijst met zaken die hij die ochtend aan zijn meerdere moest doorgeven. Na een paar tellen sloot hij het dossier. Het was zinloos. Hij kon zich niet concentreren.

‘Verdorie,’ momperde hij. ‘Ik heb frisse lucht nodig.’

Hij liep zijn kamer uit zonder de moeite te nemen de deur te sluiten, liep het gebouw van de Zwitserse Garde uit, wandelde door de binnentuinen en vervolgens naar het plein. Hij kwam langs twee soldaten die op de trappen zaten. Ze waren allebei ingedommeld.

Ik lijk wel de enige die niet kan slapen, dacht hij, toen hij ze wekte met een tik op hun schouder. Geschrokken sprongen ze op.

‘Wachtmeester, wat vreselijk, pardon,’ hakkelden ze allebei.

‘Laat het niet nog eens gebeuren,’ zei Hans vermanend. Hij wist dat zijn mannen een heel drukke tijd achter de rug hadden. Iets meer dan een maand geleden, op 6 augustus 1978, was Giovanni

Battista Montini, beter bekend als paus Paulus VI, in het pauselijke zomerverblijf Castel Gandolfo gestorven. De begrafenisplechtigheden van een pontifex duren altijd meerdere dagen en de Zwitserse Garde laat het lichaam van de overleden paus geen moment onbewaakt. Er stonden permanent vier mannen op wacht, elk bij een hoek van de katafalk. Talrijke wereldleiders en staatshoofden liepen langs om Zijne Heiligheid de laatste eer te bewijzen.

Zodra de uitvaart voorbij was, begonnen achter gesloten deuren de voorbereidingen voor het conclaaf. Alle verloven werden ingetrokken en de hoeveelheid werk verdubbelde. Het laatste conclaaf was gehouden op 25 augustus, op de twintigste dag na de dood van de paus en net binnen de toegestane periode van eenentwintig dagen. Hoewel het conclaaf erg kort was – het duurde slechts één dag – was de gebruikelijke opwindning rond de nieuwe paus al begonnen. Pas sinds een paar dagen was alles weer normaal.

Hans liet de twee slaperige wachten alleen en vervolgde zijn wandeling.

Hij kon een gevoel van bezitterigheid niet onderdrukken als hij om zich heen keek. In de verte zag hij de obelisk van Caligula midden op het Sint-Pietersplein. Wat een merkwaardige tegenstelling: een eerbewijs aan een psychopaat in het hart van de heiligste plaats van het katholicisme. Langzaam liep hij verder en hij voelde de zachte ochtendbries op zijn gezicht. Plotseling werd zijn aandacht door iets getrokken. Links verrees het Apostolisch Paleis; er brandde licht in de slaapkamer van de paus op de tweede verdieping. Hij keek op zijn horloge: 4.40 uur.

‘Deze paus is vroeg wakker.’ Toen Hans na het etentje met zijn moeder terugkwam, zo rond elf uur, brandde er ook licht. Waakzaam, zoals elke trotse Zwitserse Gardist, besloot hij terug te keren naar de soldaten die hij zojuist slapend had betrapt. Nu waren ze met elkaar aan het praten. De wachtmeester had hun slaperigheid verjaagd.

‘Wachtmeester,’ begroetten ze hem in koor.

‘Zeg, is het licht bij Zijne Heiligheid vannacht überhaupt uit geweest?’

Een van de twee aarzelde, maar de ander antwoordde met stelligheid.

‘Het licht brandt al sinds ik mijn wacht ben begonnen.’

Hoewel Hans hen duttend had aangetroffen, wist hij dat dat niet meer dan een paar minuten kon hebben geduurd.

‘Vreemd,’ mompelde hij.

‘Zijne Heiligheid doet rond deze tijd meestal het licht aan. Maar afgelopen nacht heeft hij het helemaal niet uitgedaan,’ voegde de wacht eraan toe. ‘Hij heeft vast gewerkt aan die veranderingen waar iedereen het over heeft.’

‘Dat gaat ons niets aan,’ antwoordde Hans. ‘Verder alles in orde?’

‘Alles is in orde, wachtmeester.’

‘Prima. Tot straks. Hou je ogen open.’

Toen hij terugliep naar het gebouw van de Zwitserse Garde voelde hij zijn oogleden eindelijk zwaar worden. Hij kon nog een paar uur slapen. Hij keek opnieuw naar de nog steeds verlichte vertrekken van de paus.

Er zal hier vast van alles gaan veranderen, dacht hij, met een halve grijns. Nu kon hij onbezorgd gaan slapen.

Er was een kwartier verstreken sinds zuster Vincenza het zilveren blad op het tafeltje bij de deur van don Albino Luciani's privévertrekken had gezet. Het werd tijd om terug te gaan en don Albino te wekken zodat hij zijn medicijnen kon innemen.

Weer liep er een rilling over haar rug toen ze door de donkere gang liep. Ze zou don Albino dapper tegemoet treden en respectvol maar standvastig blijven staan tot hij zijn medicijnen voor zijn bloeddruk had ingenomen. Die was te laag volgens don Giuseppe. De medicatie bestond uit een paar witte, smaakloze pillen die de pontifex altijd met gespeelde verrassing innam. Dit was een van de zaken waarvoor Vincenza verantwoordelijk was; ook moest zij hem voordat hij naar bed ging een injectie geven om zijn bijniere te stimuleren. Soms moest ze er ook op toezien dat hij na het eten zijn vitaminepillen innam.

Don Albino maakte meestal grapjes tegen zuster Vincenza en verweet haar vriendelijk dat zij zo punctueel was en hem elke morgen 'zo devoot' tussen halfvijf en kwart voor vijf de medicatie kwam toedienen die zijn bloeddruk op peil moest houden.

Daarna nam don Albino altijd een bad en tussen vijf uur en halfzes probeerde hij zijn Engels te verbeteren met een cursus op band, een routine waar hij niet van af wilde wijken. Daarna bad hij tot zeven uur in zijn privékapel. Die eenvoudige gewoontes waren een overblijfsel van zijn leven in zijn vorige woning en boden hem enige verlichting bij het uitvoeren van de enorme taak waarmee de kardinalen hem hadden belast.

Toen de non bij de vertrekken van don Albino kwam, kon ze haar ongerustheid niet langer verbergen. Die ochtend viel de sinds jaar en dag onveranderde gang van zaken in duigen. Het zilveren blad met de koffiepote en de kop en schotel stond nog steeds waar ze het had achtergelaten. Ze tilde het deksel van de koffiepote om te kijken of hij nog vol was. Dat was zo. In de afgelopen twintig jaar was dit nog nooit voorgekomen en don Albino Luciani had nooit verzuimd haar begroeting met een vriendelijk 'Goedemorgen, Vincenza' te beantwoorden.

Eigenlijk klopte dat niet helemaal; een paar kleinigheden waren wel veranderd. Voordat ze hierheen verhuisden, klopte zuster Vincenza altijd aan en ging dan meteen naar binnen om het blad met koffie persoonlijk aan don Albino te geven. Dit werd ten stelligste afgekeurd door de nieuwe assistenten van de paus. Volgens hen was dit een grove schending van het protocol. Zodoende werd er een compromis gesloten om aan ieders wensen tegemoet te komen. De zuster bleef don Albino elke ochtend koffie brengen, maar zou het blad achterlaten bij de deur van zijn privévertrekken.

Ze legde haar oor weer tegen de deur en probeerde met ingehouden adem een geluid op te vangen in de kamer. Ze hoorde niets en bespeurde ook geen enkele beweging. Ze vroeg zich af of ze nog eens moest kloppen, en uiteindelijk klopte ze toch bedeesd op de houten deur.

'Goedemorgen, don Albino,' fluisterde ze. Ze stapte weg van de